

smířili s možností sesutí stavby a zasypaní v její troskách. Taková obyvatelnost nepřichází tedy v úvahu. Právě-li znalec, že provedené stavební adaptace dotýkají se vesměs konstruktivních, to jest hlavních a nových částí budovy, že byly podle stavebního výměru takového rázu, že dům hrozil sesutím, že majiteli domu bylo přikázáno, by ihned započal s těmito adaptacemi, jinak že budou provedeny na jeho náklad, tedy že šlo o přestavbu také v technickém smyslu podle §u 25 zákona ze dne 10. dubna 1886, čís. 40 z. zák., což ostatně stěžovatelé uvádějí sami ve své stížnosti, pravice, že domek postaven byl již od původu vadně, takže nedosáhl stavebního schválení, že stavba byla obývána bez úředního povolení, nelze pochybovati, že přestavba, o kterou jde, byla taková, jakou má na mysli § 31 čís. 1 zákona o ochraně nájemců (čís. 85/24), totiž takovou, že teprve jí bylo umožněno obývání, tedy že jí byly nákladným způsobem opatřeny nové obyvatelné místnosti.

Čís. 4657.

Není závady, by nebyl obstaráván automobilový provoz soukromníkem na určité trati, třebaš na ní provozována i automobilová doprava státem, leč že by koncesní listina stanovila opak.

Bylo-li ve smlouvě ustanoveno, že subvenci, poskytnutou majitelem koncese provozovateli jízd automobilem, jest zcela vrátiti, bude-li provozování jízd přerušeno do jednoho roku, poměrnou část pak, vypověděl-li nebo zrušil-li by **p r o v o z o v a t e l** smlouvu, jest provozovatel povinen vrátiti poměrnou část, vypověděl-li smlouvu majitel koncese a k přerušení provozu došlo až po uplynutí jednoho roku od uzavření smlouvy.

(Rozh. ze dne 10. února 1925, Rv I 1615/24.)

Žalobci utvořili společnost pro autobusové spojení mezi obcí P. a Š. a získali úřední koncesi ku dopravě osob. Smlouvou ze dne 11. února 1922 postoupili žalobci žalovanému Ferdinandu V-ovi výkon autobusové dopravy na dobu deseti let od 1. ledna 1922 do 31. prosince 1931. Žalovaný se zavázal, že dopravu bude provozovati za podmínek ve smlouvě vytčených, zejména že dodržovati bude cenu jízdného za 1 km a ustanovený jízdní řád, a že vezme na sebe všeliká ručení z jakéhokoliv důvodu z provozování této autodopravy plynoucí. Dále poskytli žalobci žalovanému jako subvenci hotově 60.000 Kč. Články V. a VI. smlouvy zněly doslova takto:

V. Smlouva tato zrušena býti může kdykoliv kteroukoliv stranou proti jednoroční výpovědi této smlouvy.

VI. Pan Ferdinand V. potvrzuje, že mu jmenovaná společnost před podpisem smlouvy této vyplatila hotově 60.000 Kč, jejichž příjem tímto kvituje, pan V. zavazuje se jmenované společnosti celý tento obnos 60.000 Kč bezúročně vrátiti v případě, že by provozování jízdy z jakéhokoliv důvodu přerušeno bylo do jednoho roku, t. j. 1. ledna 1923.

V případě, že by pan Ferdinand V. během shora uvedených deseti roků smlouvu tuto vypověděl neb zrušil, zavazuje se týž, že z tohoto

jemu poskytnutého obnosu 60.000 Kč vrátí společnosti tolikrát po pěti stech Kč bezúročně, mnoho-li zbývá měsíců do ujednané doby deseti-roční.

V žalobě, domáhající se na žalovaném vrácení 60.000 Kč dovozovali žalobci, že nastal případ, na nějž bylo pomýšleno v článku VI. smlouvy, ježto státní správa zahájila dnem 30. prosince 1922 pravidelnou autobusovou dopravu mezi P. a Š., žalovaný byl o tom zpraven s tím, že dále jezdit nesmí, a dne 2. ledna 1923 dopravu zastavil. Žalovaný namítl vzájemné pohledávky (ztrátu v provozu, pokles ceny automobilu), zažalovanou pohledávku převyšující. *Procesní soud prvního státního soudu* zamítl žalobní nárok ohledně 6.000 Kč, ohledně 54.000 Kč žalobě vyhověl a uznal po právu žalovaným uplatňované vzájemné pohledávky. *Odvolací soud* nevyhověl odvolání žalobců, k odvolání žalovaného pak zamítl žalobu i ohledně 54.000 Kč.

Nejvyšší soud nevyhověv dovolání žalobců do rozsudku odvolacího soudu, pokud jím byl rozsudek prvního soudu potvrzen, vyhověl mu potud, že zrušil napadený rozsudek, pokud jím byl rozsudek prvního soudu změněn a vrátil v objemu zrušení věc odvolacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Žalobci napadají rozsudek odvolacího soudu v celém rozsahu, pokud odvolání žalobců nebylo vyhověno a rozsudek prvního soudu byl potvrzen, a dále, pokud odvolání žalovaného bylo vyhověno a změnou prvního rozsudku byl žalobní nárok zamítnut i ohledně zbytku 54.000 Kč. Dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci jest částečně opodstatněn. Vycházejí ze zjištění odvolacího soudu, že smlouva zněla tak, jak jest obsažena v písemném vyhotovení, a přihlížejí k další okolnosti, že žalovaný dopravu obstarával až do 2. ledna 1923, shledává dovolací soud, že nenastala výminka čl. VI. odstavec první smlouvy, pod kterou bylo žalovanému vrátiti celých 60.000 Kč. Okolnosti, že na téže automobilové trati, na které dosud žalovaný s vědomím a trpěním, byť i ne s výslovným svolením živnostenského úřadu jízdu obstarával, dnem 30. prosince 1922 zahájena byla státní autodoprava, nelze přiznati té působivosti, že by tím eo ipso byla přerušena jízda žalovaného. Není zákonného ustanovení, které by vylučovalo udělení koncese podnikateli soukromému i na trati, na níž autodoprava byla státem obstarávána, nebo které by vyslovovalo, že udělení koncese státní správě zrušuje eo ipso veškeré koncese soukromníků. Zástupce ministerstva pošt a telegrafů sám zmiňuje se sice ve své svědecké výpovědi o praxi, že se soukromníkům uděluje koncese k periodické autodopravě jen pod podmínkou, že tato koncese zanikne bez náhrady, když autobusová doprava státní zřídí se směrem stejným neb málo odchylným, avšak v tomto sporu nebylo tvrzeno ani zjištěno, že by koncese žalobců, na jejíž základě žalovaný jízdu provozoval, byla vázána takovouto koncesní doložkou. Rozhodující význam má jedině okolnost, že se žalovaný podrobil zákazu živnostenského úřadu a přestal sám jezditi teprve dne 2. ledna 1923,

byť i zákaz ten byl vydán na zakročení správce státní autodopravy, který však sám si předchozí jednání vykládal tak, že žalovaný smí jezdit včetně do 31. prosince 1922 a který měl ten dojem z těchto jednání, že měl učiniti oznámení, kdyby žalovaný potom v jízdě pokračoval. O nějakém působení zákazu živnostenského úřadu ex tunc, t. j. ke dni 30. prosince 1922, nelze proto mluvit. Podle prvního odstavce čl. VI. smlouvy nemají proto žalobci nároku na vrácení celých 60.000 Kč. Zamítnutí žaloby ohledně 6.000 Kč stalo se právem. Jde tudíž dále o to, mají-li žalobci aspoň dle druhého odstavce téhož článku nárok na vrácení 54.000 Kč. Soud první stolice přiznal žalobcům tento nárok, kdežto odvolací soud i tento nárok zamítl. V této příčině shledává však odvolací soud výtku nesprávného právního posouzení odůvodněnou. Smlouva sama neobsahuje sice ustanovení o tom, co se má státi se subvencí, když žalobci smlouvu vypoví a nikoliv žalovaný, který, kdyby sám vypověděl nebo zrušil smlouvu, měl by nárok pouze na 500 Kč za každý měsíc vykonané jízdy. Odvolací soud má neprávem za to, že v onom případě smí si žalovaný podržeti celých 60.000 Kč. Tento výklad neobstojí vůči zásadě o poctivosti a víře, jak ji má na zřeteli § 914 obč. zák., ani vůči zásadě §u 915 obč. zák., že v pochybnosti ten, kdo přejímá pouze povinnosti, chtěl vzít na sebe jen závazek méně tíživý. Podle §u 914 obč. zák. jest při výkladu smlouvy vzít zřetel k projevené vůli stran a tu nelze přehlédnouti, že dle seznání žalovaného jako strany slyšeného, nebylo mezi stranami vůbec o tom jednáno, co má nastati, kdyby autospolečnost dala sama výpověď, nýbrž že žalovaný se domýšlel, že smlouva je míněna tak, že by, kdyby po roce dala autospolečnost výpověď, neměl vraceti ničeho, a to proto, že bral na sebe velké břemeno a musel proto míti také nějakou výhodu. Odvolací soud přiklonil se k tomuto subjektivnímu výkladu žalovaného vzhledem k četným závazkům (ručení z provozu, daně, poplatky), které prý žalovaný vzal na sebe. Ve skutečnosti nejde však o risiko tak tíživé, že by mělo býti vyváženo ztrátou celé subvence na straně druhé, uváží-li se, že ručení z provozu a daně odpadly bez toho zastavením dopravy a že zbyl snad toliko poplatek ze smlouvy, která však nedošla úředního schválení, a není vyloučeno, že bude finančními úřady odepsán, ne-li zcela, tedy aspoň částí. Naproti tomu nelze přehlédnouti, že žalovanému připadl veškerý příjem z dopravy, že autospolečnosti nemělo se dostati ani nejmenšího podílu z něho, a že se žalovaný stal pánem dopravy, arcit' s povinností, jízdu přesně dodržovati, vůz v řádném stavu udržovati, pojistné platiti a o tom se na požádání společnosti vykázati (čl. IX. smlouvy).

Vším právem poukázal proto již soud první stolice na onen příkrý rozpor mezi, pro žalovaného, jehož risiko nebylo v prvním roce jízdy menší než v roce druhém, přísným ustanovením odstavce prvního a výkladem odstavce druhého čl. VI., jak si jej osvojil žalovaný. Důležité právo výpovědní (čl. V.), dle smlouvy stejné pro obě strany, nemohlo by míti vůbec významu pro žalobce, kdyby výhoda na poměrné vrácení subvence měla býti zabezpečena jen žalovanému pro případ, že by on smlouvu vypověděl nebo zrušil. Společnost měla, byť i ne hmotné výhody, nicméně právo, bdíti nad dodržováním jízdy, udržováním vozu

v pořádném stavu a nad placením pojistného a to ve vlastním zájmu jako majitelka koncese, která v první řadě ručila z provozování této koncese. Tohoto práva byla by společnost v pravdě zbavena, kdyby nesměla sáhnouti k výpovědi, jak by to její zájem vyžadoval, jinak než pod ztrátou celých 60.000 Kč. Tím by poskytla společnost žalovanému sama premii, za nedodržování závazků vůči ní převzatých, což jest však v řádném styku obchodním nemyslitelno. Mnohem blíže zásadě slušnosti a poctivosti byl by výklad dovolatelů, že bylo by lze použití druhého odstavce čl. VI. z důvodu Šu 1311 obč. zák., an úřední zákaz stihl osobu žalovaného a že on tedy zrušil smlouvu, avšak dovolací soud odmítá tento výklad vzhledem k tomu, že žalobci zákaz ten, přičinivše se o zavedení státní dopravy, spoluzavinili. Smlouva neposkytuje tudíž žalovanému opory, by se s úspěchem brániti mohl vrácení 54.000 Kč, které přijal jako subvenci na udržování dopravy po celou řadu 10 let, kteréhožto účelu však se přerušením jízdy po jednom roce již dovolávati nemůže (§ 1435 obč. zák.). Dovolací soud sdílí takto názor soudu první stolice, že žalobcům nepřísluší nárok na vrácení 6.000 Kč za první rok jízdy, že jim však důvodem přísluší nárok na vrácení zbytku subvence 54.000 Kč s příslušnými úroky. Vůči této pohledávce žalobců zbývá žalovanému arciž námitka utrpěné škody a po případě vzájemná pohledávka, dosud co do výše nezjišťovaná a prvním soudem jen důvodem v obmezení rozsahu žalovanému přiznaná. Odvolání žalobců směřovalo i proti této části rozsudku soudu prvního a nezabýval se odvolací soud dotýčnými odvolacími důvody jen proto, že zamítl celý žalobní nárok. Nyní jest však na něm, aby po té stránce přezkoumal správnost rozsudku první stolice a odvolání žalobců vyřídil. Dokud se tak nestalo, jest dovolacímu soudu vzat podklad, na kterém by rozhodoval o dovolacím důvodu čís. 2 Šu 503 c. ř. s., jenž vztahuje se jen na to, zda žalovaný přerušením jízdy utrpěl nějakou škodu, po případě byl-li žalovaný za škodu spoluzodpověden, o čemž nabízeny byly důkazy, pokud se týče, aby rozhodoval také o dovolacím důvodu čís. 4, pokud se těmito otázkami zabývá.

Čís. 4658.

Ručení zasílatele za nesprávný výpočet dopravného. Rozdíl mezi ručením dle čl. 380 obch. zák. a čl. 282 obch. zák. spočívá v tom, že v onom případě stihá důkazní břímě zasílatele, v tomto zákazníka.

Zodpovězení otázky, zda smluvník dbal péče řádného obchodníka, není zjištěním skutkovým, nýbrž právním posouzením.

(Rozh. ze dne 10. února 1925, Rv I 1681/24.)

Zaloba, již domáhal se příjemce zboží na zasílateli náhrady škody, ježto prý žalovaný nesprávně vypočítal dopravné, byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto